

**STRATEŠKI NAČRT
OSREDNJE KNJIŽNICE MOZIRJE
za obdobje 2015-2020**

December, 2014

»Splošna knjižnica, dostop lokalne skupnosti do znanja, zagotavlja osnovni pogoj za vseživljenjsko učenje, za samostojno sprejemanje odločitev in kulturni razvoj posameznika in družbe.«

(IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah, 1994)

KAZALO

1	UVOD	1
2	PREDSTAVITEV IN ANALIZA POSLOVANJA KNJIŽNICE	2
2.1	PREDSTAVITEV KNJIŽNICE.....	2
2.2	PRAVNA PODLAGA DELOVANJA KNJIŽNICE	2
2.3	KRATKA ZGODOVINA KNJIŽNICE.....	3
2.4	DEJAVNOST KNJIŽNICE	4
2.5	KNJIŽNICA, NJENE NALOGE IN NJENA VLOGA V LOKALNEM OKOLJU	4
2.6	POGOJI ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE SLUŽBE.....	5
3	TRENTNI POLOŽAJ OSREDNJE KNJIŽNICE MOZIRJE	6
3.1	KNJIŽNICA V ŠTEVILKAH	6
3.2	OKOLJE DELOVANJA KNJIŽNICE	6
3.3	OCENA STANJA.....	6
3.3.1	<i>Prednosti</i>	6
3.3.2	<i>Slabosti</i>	7
3.3.3	<i>Priložnosti</i>	7
3.3.4	<i>Nevarnosti</i>	7
4	NAŠE VREDNOTE	8
5	NAŠE POSLANSTVO	8
6	CILJI, KI JIH ŽELI KNJIŽNICA URESNIČITI V LETIH 2015-2015	9
6.1.1	<i>Novi prostori osrednje knjižnice</i>	9
6.1.2	<i>Izboljšanje zaposlitvene strukture</i>	9
6.1.3	<i>Povečanje tedenske odprtosti knjižnic</i>	9
6.1.4	<i>Izbor knjižničnega gradiva</i>	9
6.1.5	<i>Uvajanje novih storitev</i>	10
6.1.6	<i>Informacijsko opismenjevanje uporabnikov</i>	10
6.1.7	<i>Ureditev domoznanske zbirke</i>	10
6.1.8	<i>Skrb za ljudi s posebnimi potrebami in skrb za ljudi s socialnimi stiskami</i>	11
6.1.9	<i>Izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje</i>	11
6.1.10	<i>Porast števila uporabnikov oz. članov</i>	11
6.1.11	<i>Obveščanje o dejavnosti v ustreznih medijih in na spletni strani knjižnice</i>	12
6.1.12	<i>Izvajanje različnih oblik spodbujanja branja in prireditvena dejavnost</i>	12
6.1.13	<i>Nujne investicije in investicijsko vzdrževanje</i>	13
6.1.14	<i>Krepitev obstoječih in vzpostavljanje novih partnerstev</i>	13
6.1.15	<i>Upravljanje knjižnice</i>	13
7	POVZETEK CILJEV	14

1 UVOD

Namen strateškega načrta je izvajanje politike delovanja Osrednje knjižnice Mozirje za naslednje petletno obdobje.

Formalna podlaga za pripravo in sprejem tega dokumenta je **Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Mozirje**, ki podrobneje opredeljuje financiranje zavoda iz proračunov lokalne skupnosti ustanovitelja, lokalnih skupnosti pogodbenih partneric in državnega proračuna. Sredstva za izvajanje dejavnosti javne službe zavoda, ki jih zagotavljajo ustanovitelj in občine pogodbene partnerice iz proračuna, pokrivajo stroške za plače, materialne stroške za delo, nakup knjižničnega gradiva ter nakup in vzdrževanje prostorov in opreme.

Nacionalni program za kulturo opredeljuje javni interes za kulturo in področja kulture, na katerih se kulturne dobrine zagotavljajo kot javne službe. Tako nacionalni program vzpostavlja ravnotežje med ohranjanjem slovenske kulturne identitete in njenim razvijanjem, zagotavlja pogoje za skladen razvoj kulture na skupnem slovenskem kulturnem prostoru : ohranjanje in razvoj slovenskega jezika, spodbujanje kulturne raznolikosti, zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost, spodbujanje kulturne vzgoje kot ustvarjalne vzgoje in vzgoje za ustvarjalnost, spodbujanje kulture kot kategorije razvoja človeških virov, kvalitete življenja, socialne kohezivnosti in gospodarskega razvoja. Skladno s strategijo države kot informacijske družbe je informatizacija v kulturi opredeljena kot prednostna naloga kulturne politike.

2 PREDSTAVITEV IN ANALIZA POSLOVANJA KNJIŽNICE

2.1 Predstavitev knjižnice

Ime:	Osrednja knjižnica Mozirje
Naslov:	Hribernikova ulica 1
Telefon:	03/837 01 80
Fax:	03/837 01 81
Naslov na internetu:	www.knjiznica-mozirje.si
E-pošta :	knjiznica.mozirje@moz.sik.si
Šifra dejavnosti:	92.511
Matična številka:	5644585
Davčna številka:	92486835
Trans. račun (odprt pri UJP Žalec):	01279-6030372913

Osrednja knjižnica Mozirje je splošna knjižnica, ki opravlja svojo dejavnost za potrebe občin Zgornje Savinjske doline: Mozirje, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Nazarje, Rečica ob Savinji in Solčava, s skupno 16.272 prebivalci, po stanju 1.7.2014 Statističnega urada Republike Slovenije. Knjižnica spada v IV. skupino splošnih knjižnic (kriterij razdelitve je število prebivalcev na področju).

Knjižnici Mozirje je občinski svet Občine Mozirje s sklepom št. 062-02/04-07, z dne 8.10.2004, predal v upravljanje na novo ustanovljeno Muzejsko zbirko Mozirje in Mozirjani ter Osebno zbirko Aleksandra Videčnika, ki imata prostore na Savinjski cesti 2.

2.2 Pravna podlaga delovanja knjižnice

Osrednja knjižnica Mozirje svojo dejavnost izvaja na podlagi naslednjih zakonskih in podzakonskih aktov:

- Zakon o knjižničarstvu (Ur. list 87/2001)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Ur. list 96/2002 in spremembe)
- Zakon o zavodih (Ur. list 12/1991 in spremembe)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Ur. list 40/2012)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Ur. list 20/04 in spremembe)
- Zakon o razmerju plač v javnih zavodih (Ur. list 70/2005)
- Zakon o delovnih razmerjih (Ur. list 21/2013)
- Zakon o javnih finančah (Ur. list 79/1999)
- Zakon o računovodstvu (Ur. list 23/1999)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. list 73/2003)
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost za več občin in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. list 19/2003)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. list 105/2003)
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. list 88/2003)
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o načinu financiranja javnih zavodov, skladov in javnih agencij na področju kulture (Ur. list 97/2003)

- Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Ur. list 9/2009)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. list 29/2003)
- Uredba o plačah direktorjev v javnem sektorju (Ur. list 73/2005)
- Uredba o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede (Ur. list 51/2008)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti (Ur. list 45/1994 in spremembe)
- Kolektivna pogodba za javni sektor (Ur. list 57/08)
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Mozirje (Ur. list 76/2009)
- Standardi za splošne knjižnice: za obdobje od 1. maja 2005 do 30. aprila 2015
- Manifest o splošnih knjižnicah, UNESCO 1994
- Nacionalni program za kulturo 2012-2015
- Strategija razvoja Slovenije 2007-2013
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020

2.3 Kratka zgodovina knjižnice

Strokovno vodeno in organizirano knjižničarstvo se je pričelo 1. junija 1973. Takrat je Matična služba za knjižničarstvo pri NUK Ljubljana (danes se ta služba imenuje Center za razvoj knjižničarstva) podala pobudo, da se v vseh občinah države ustanovijo splošne knjižnice. Ker ni bilo pogojev za samostojno delovanje knjižnice, se je organizacijsko pripojila v Zvezo kulturnih organizacij občine Mozirje, ki je bila neprofesionalna organizacija na področju kulture.

10. decembra 1991 je bil ustanovljen Zavod za kulturo občine Mozirje, na katerega je bilo preneseno delovanje knjižnice. Zaposlitev strokovnih delavcev je bila urejena z redno zaposlitvijo, direktor pa je bil imenovan z neprofesionalno zaposlitvijo. 24.10.1997 se je ime Zavoda za kulturo občine Mozirje spremenilo v Zavod za kulturo Mozirje.

Kot samostojno knjižnico jo je ustanoviteljica Občina Mozirje imenovala na svoji 7. redni seji, dne 17. 9. 2003, z Odlokom o ustanovitvi Javnega zavoda Knjižnica Mozirje. Odlok je bil objavljen v Uradnem listu RS št 101, 21.10. 2003. V sodni register pri Okrožnem sodišču v Celju je bil vpisan 15.12.2005, pod številko vložka 1/04097/00.

V letu 2009 je bil sprejet nov Odlok o ustanovitvi Knjižnice Mozirje zaradi izločitve Občine Rečica ob Savinji iz skupne Občine Mozirje ter spremembe zakonodaje. Novi odlok je bil sprejet na 25. redni seji občinskega sveta Občine Mozirje, dne 21. 9. 2009 in je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 76, dne 30. 9. 2009.

Pomembna letnica v razvoju knjižnice je leto 1996, ko je knjižnica začela z računalniško inventarizacijo gradiv in leto 2000, ko je prešla na avtomatizirano izposajo gradiva v sistemu COBISS v Mozirju, v naslednjih letih pa še v ostalih enotah knjižnice, nazadnje v Solčavi leta 2009.

Bistven mejnik v razvoju knjižnice pa predstavlja leto 2003, ko je Občina Mozirje sprejela Odlok o ustanovitvi JZ Knjižnica Mozirje. Knjižnica Mozirje je tako postala samostojni javni zavod, ki skrbi za knjižnično dejavnost na območju občine ustanoviteljice in šestih občin pogodbenih partneric. Knjižnica je v letih samostojnosti odlično napredovala, tako da se je kmalu začela opazovati prostorska stiska v vseh enotah knjižnice. Težava se je odpravila v skoraj vseh enotah knjižnice, najbolj pereča pa je v Mozirju, kjer je sedež knjižnice. Knjižnica Mozirje razpolaga s 513 m², na katerih je pospravljenih preko 61.555 enot knjižničnega gradiva, kar je premalo po Standardih za splošne knjižnice, ki so bili sprejeti leta 2005.

2.4 Dejavnost knjižnice

Zavod opravlja naslednjo javno službo:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanje informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiranje, obdelava, varovanje in posredovanje domoznanskega gradiva,
- zagotavljanje dostopnosti in uporabe gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziranje kulturnih prireditev, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

2.5 Knjižnica, njene naloge in njena vloga v lokalnem okolju

Sodobna knjižnica je informacijsko, izobraževalno, komunikacijsko, kulturno in sprostitveno središče.

Osrednja knjižnica Mozirje je splošna knjižnica, ki opravlja svojo dejavnost za potrebe prebivalcev občin Zgornje Savinjske doline: Mozirje, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Nazarje, Rečica ob Savinji in Solčava V vseh občinskih središčih delujejo krajevne knjižnice, ki so enote Osrednje knjižnice Mozirje.

Knjižnica v svojem lokalnem okolju skrbi za vse ciljne skupine in zagotavlja storitve tudi za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami.

Knjižnica Mozirje je vključena v Združenje splošnih knjižnic Slovenije.

Knjižnica je definirana kot tretji prostor (izraz je oblikoval sociolog Ray Oldenburg - The Great Good Place, 1990). Pomeni neformalni prostor, kjer se ljudje iz lokalne skupnosti srečujejo in razvijajo socialne interakcije, prijateljske vezi, prostor za debate, domačnost, povezanost z lokalno skupnostjo, spodbujajo druženje namesto izoliranosti in delajo življenje bolj barvito. Tretji prostor je nevtralen. Posebno v urbanih okoljih so ljudje izgubili stik s skupnostjo. Človek pa ravno to potrebuje za socialno zadovoljstvo in duševno zdravje.

S knjižnično zbirko zadovoljujemo potrebe in želje prebivalcev po izobraževanju, informaciji, kulturi in kulturnem razvedrilu. Temeljne vrednote človeka oziroma krajana so: svoboda, blaginja in razvoj družbe ter posameznika. Vse to lahko doseže z dobro obveščenostjo, da sam uresničuje svoje demokratične pravice in se aktivno vključuje v družbo.

Z dobro oblikovano knjižnično zbirko je splošna knjižnica osnovna celica vsake lokalne skupnosti in je v tem segmentu krajanom v veliko pomoč. V knjižnici so urejeni pogoji za vseživljenjsko učenje, za samostojno sprejemanje odločitev in kulturni razvoj posameznika ter družbenih skupin. V poslanstvu vsake splošne knjižnice je zapisano, da so njene storitve na voljo uporabnikom po načelu enakega dostopa vsakomur.

Na našem območju nas obiskujejo odrasli uporabniki, mladi in skupina ljudi s posebnimi potrebami iz mozirske enote Varstveno-delovnega centra SAŠA, ki zajema ljudi iz vseh občin Zgornje Savinjske doline. Deklariranih jezikovnih manjšin nimamo.

Dobro sodelujemo z vsemi osnovnimi šolami, skupinami vrtcev, z društvom Sožitje (društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Zgornje Savinjske doline), drugimi društvi in ostalimi organizacijami.

2.6 Pogoji za izvajanje knjižnične službe

Knjižnice, ki izvajajo javno službo, morajo imeti:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ustrezen prostor in opremo,
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Minimalne pogoje za delovanje določa Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Knjižnica Mozirje jih v določenih točkah ne dosega.

3 TRENUTNI POLOŽAJ OSREDNJE KNJIŽNICE MOZIRJE

3.1 Knjižnica v številkah

Po statističnih podatkih za leto 2013 (NUK, Cezar) je na področju delovanja Osrednje knjižnice Mozirje število potencialnih uporabnikov 16.323. Letni proračun knjižnice je znašal 302.710 €, kar pomeni 18,56 € na prebivalca. Število aktivnih članov je bilo 3.980, kar je 24,4 % prebivalcev. Knjižnična zbirka je dosegla številko 92.164 enot. Dosegli smo 135.470 enot izposojenega gradiva. Organizirali smo 148 prireditev, katere je obiskalo 3.522 obiskovalcev, skupno število teh pa je bilo 79.237.

3.2 Okolje delovanja knjižnice

Okolje Osrednje knjižnice Mozirje je področje Zgornje Savinjske doline, ki je razdeljena na 7 občin: Mozirje, Gornji Grad, Ljubno ob Savinji, Luče, Nazarje, Rečica ob Savinji in Solčava. Celotno področje meri 508 km², na katerem po zadnjih podatkih živi 16.278 prebivalcev v 61 naseljih. Iz tega je razvidno, da je v poprečju redko naseljena, saj je predvsem v zgornjem delu doline precej gorata.

3.3 Ocena stanja

Vse slabše ekonomsko in socialno stanje lahko za knjižnico (ob premajhnem zavedanju njenega pomena) pomeni slabši razvoj dejavnosti. Finančno se to odraža v prenizkem proračunu knjižnice, saj smo v letu 2013 dosegli 18,56 € na prebivalca, kar je manj od slovenskega povprečja, ki je znašal 23,45 € na prebivalca. Potrebno je poudariti, da vse občine naša potrebna in planirana sredstva ne financirajo v podani – načrtovani višini. Zaradi tega ne moremo zadostiti določilom zakonskih in podzakonskih aktov, ki veljajo in so sprejeta za področje knjižničarstva. Pri meritvah, ki jih vsake 3 leta izvaja NUK Ljubljana na podlagi Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS št. 73/2003), le pogojno izpolnjujemo pogoje za osrednjo knjižnico. Največji primanjkljaj se čuti pri številu zaposlenih strokovnih delavcev, v velikosti prostora in številu ur odprtosti za uporabnike. Brez zadostnih finančnih sredstev se teh nalog ne da uresničiti.

3.3.1 Prednosti

- primerno razvita knjižnična mreža in njena dobra lokacija (krajevne knjižnice so v vseh občinah),
- odlična prireditvena dejavnost (številne prireditve in dejavnosti za obiskovalce in dobra obiskanost, še posebej za mladino),
- aktualna in obsežna knjižnična zbirka (aktualno knjižnično gradivo tako z leposlovnega kot strokovnega področja),
- dostop do elektronskih virov in knjižnica na daljavo,
- možnost uporabe brezžičnega interneta,
- dobra računalniška opremljenost osrednje knjižnice,
- dobro sodelovanje z drugimi javnimi zavodi, društvi, lokalnimi mediji in drugimi organizacijami,
- strokovno usposobljen in prijazen kader,

- zaupanje javnosti v delovanje knjižnice.

3.3.2 Slabosti

V izobrazbeni strukturi zaposlenih strokovnih delavcev ne dosegamo minimalnih standardov veljavnega Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. list 73/2003, 14. člen), ki določa razmerje 70 : 30 v korist visoki oziroma višji izobrazbi.

V strukturi zaposlenosti bi v knjižnici po citiranem pravilniku morali zaposlovati 6,5 bibliotekarja in 2,8 ostalih strokovnih delavcev. Dejansko pa sta zaposlena 2 knjižničarja s V. stopnjo izobrazbe (33%) ter 4 višji knjižničarji oziroma bibliotekarji s VI. oz. VII. stopnjo izobrazbe (67%).

Še vedno ne dosegamo normativa glede števila zaposlenih. S šestimi zaposlenimi strokovnimi delavci ga izpolnjujemo samo 64,5%. To število ne zadošča za izvedbo vseh potrebnih nalog, kar je najbolj opazno pri odprtosti knjižnice za uporabnike, katera je realizirana le 71%, kar pomeni 81 ur odprtosti na teden. Po uredbi bi morali doseči 113 ur odprtosti. Čas odprtosti knjižnice za uporabnike ni v skladu z minimalnimi pogoji zaradi nezadostnega števila zaposlenih strokovnih delavcev. V skladu s Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe bi morali v osrednji knjižnici zagotoviti odprtost tudi ob sobotah.

V osrednji in nekaterih krajevnih knjižnicah smo prostorsko precej omejeni, zato ni mogoče oblikovati dovolj velikih in sodobno opremljenih koticov za uporabnike.

3.3.3 Priložnosti

- nove storitve in viri, dostop na daljavo,
- digitalizacija,
- domoznanstvo,
- uvedba RFID tehnologije,
- nadgradnja obstoječega računalniškega omrežja v osrednji knjižnici,
- selitev osrednje knjižnice v večji in energetsko bolj ustrezen prostor.

3.3.4 Nevarnosti

- pomanjkanje strokovnega kadra in njihove strokovne usposobljenosti,
- težnje po zniževanju sredstev za razvoj dejavnosti, nasprotovanje zaposlitvi strokovnih delavcev in obnovi zgradb, prostorov,
- težnje po zniževanju sredstev za kvalitetno dopolnjevanje knjižnične zbirke,
- prepuščanje dejavnosti drugim (komercialnim) ponudnikom, ki ne izražajo javnega interesa (za dobro lokalne skupnosti).

4 NAŠE VREDNOTE

Naša temeljna prepričanja o tem, kaj je prav in kaj narobe, kaj je pomembno in kaj je manj pomembno, so doslej zelo uspešno vodila naše delo ter gradila naše odnose s sodelavci, z okoljem, ustanoviteljem in uporabniki. Tudi v bodoče bomo izgrajevali vrednote, v katere verjamemo in so že del nas, če želimo uresničiti svoje poslanstvo in slediti naši viziji. Razvijali jih bomo vzporedno s pozitivnim načinom razmišljanja.

Prednost bomo dajali spoštljivemu in poštenemu odnosu do sodelavcev, strokovnosti, znanju, prijaznosti, komunikativnosti, spoštovanju zasebnosti, pripadnosti organizaciji, spoštovanju različnosti in drugačnosti, zanesljivosti, natančnosti, inovativnosti, ustvarjalnosti, odkritosti, odgovornosti, poštenosti, zadovoljstvu uporabnikov in zaposlenih, spoštovanju zaupanih delovnih nalog, osebni urejenost in urejenosti knjižnice, spoštovanju dogovorov, ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov, spodbujanju bralnih navad in zanimanju za pisano besedo.

5 NAŠE POSLANSTVO

Knjižnica je gostoljuben prostor strokovno usposobljenih, urejenih, komunikativnih in prijaznih knjižničarjev, ki se odzivajo na potrebe okolja. S svojimi raznovrstnimi dejavnostmi bogatimo kulturno, družabno in duhovno življenje v Zgornji Savinjski dolini. Naša največja vrednota so zadovoljni uporabniki, zato se trudimo širiti bralno kulturo in dobro knjigo med vse generacije bralcev. Prilagajamo se njihovim različnim potrebam. Pomagamo jim oblikovati domišljjski svet ter spodbujamo osebno rast. Zelo pomembni so nam dobri medsebojni odnosi. Znamo poslušati in upoštevati drug drugega in radi sodelujemo.

Knjižnice vedno bolj postajajo lokalna središča kulture, branja in dostopa do različnih informacij, zlasti spletnih, ter postajajo dejavne pri krepitvi sodobne informacijske družbe. Temu se pridružuje tudi njihova socialno razvojna funkcija v smislu izenačevanja kulturnih, izobraževalnih in drugih socialnih možnosti. Postajajo podpora vseživljenjskemu izobraževanju in možnost smotrne izrabe prostega časa v knjižnicah (ki postaja vedno bolj dragocena dobrina).

Zato bomo skušali prepoznati čim več sprememb v okolju in se jim prilagoditi. Ker povezujemo veliko različnosti in gradimo zahteven most med preteklostjo in sedanostjo, bomo temu kos le z ustrezno izobraženimi strokovnimi sodelavci ter učinkovito podporo lokalne skupnosti, *ki bo zagotavljala več kot je nujno potrebno za obstoj knjižnice.*

6 CILJI, KI JIH ŽELI KNJIŽNICA URESNIČITI V LETIH 2015-2020

6.1.1 Novi prostori osrednje knjižnice

Eden prvih ciljev, ki ga želimo uresničiti je vzpostavitev ustreznih prostorskih razmer v osrednji knjižnici v Mozirju. Navori v to smer že potekajo, aktivno pa se je vključila tudi ustanoviteljica knjižnice Občina Mozirje. Celoten načrt je pripravljen in je že bil predstavljen na Ministrstvu za kulturo. Izvedba bo počakala do zagotovitve ustreznih investicijskih sredstev s strani ministrstva oziroma morebitnega razpisa za evropska sredstva.

6.1.2 Izboljšanje zaposlitvene strukture

V izobrazbeni strukturi zaposlenih strokovnih delavcev bomo težili k zadostitvi minimalnim standardom veljavnega Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. list 73/2003, 14. člen), ki določa razmerje 70 : 30 v korist visoki oziroma višji izobrazbi. Cilj bo tudi doseganje normativa glede števila zaposlenih, zaradi izvedbe vseh potrebnih nalog.

V skladu s potrjeno Sistemizacijo delovnih mest, ki jo je občina ustanoviteljica potrdila na 15. redni seji Občinskega sveta Občine Mozirje, 19. 6. 2013, načrtujemo v naslednjih letih zaposlitev dodatnega bibliotekarja za nedoločen čas.

6.1.3 Povečanje tedenske odprtosti knjižnic

Z uresnitvijo prejšnjega cilja bo lažja uresnitev cilja, s katerim načrtujemo povečanje odprtosti v Knjižnici Mozirje, in sicer ob sobotah od 8. do 12. ure. Načrtujemo tedensko odprtost osrednje knjižnice 43 ur ali 95% zahtev Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe in 101,4% (69 ur) odprtost organizacijskih enot.

6.1.4 Izbor knjižničnega gradiva

Z nakupom gradiv želimo še naprej izgrajevati kakovostno in vsebinsko bogato knjižnično zbirko, ki bo ustrezala kulturni, informacijski, izobraževalni, raziskovalni in razvedrilni funkciji. Izpolnjevati moramo neomejeno dostopnost knjižničnega gradiva in vsakršnih informacij, saj imamo splošne knjižnice aktivno vlogo pri razvijanju sodobne bralne kulture in informatizirane družbe. Cilj nam je kulturna vzgoja, obveščanje, izobraževanje in podpora kakovostni izrabi prostega časa. Zaradi tega bi morali zagotoviti pogoje za spodbujanje bralnih navad, oblikovati bralno kulturo in razvijati funkcionalno pismenost.

Uresničevali bomo priporočeno razmerje nakupa gradiva 60 % strokovnega gradiva in 40 % leposlovja, 30 % gradiva za mladino in 10 % referenčne zbirke. Posebno pozornost bomo posvetili nabavi zvočnih knjig in knjig z večjimi črkami ter gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami.

Sledili bomo novostim na knjižnem trgu in kupovali večino dobrih knjig. Poleg slovenskega gradiva bomo kupovali tudi gradivo v tujem jeziku. Ne bomo spregledali nagrajenih in nominiranih knjig.

Poleg konvencionalnih gradiv bomo upoštevali interese in želje uporabnikov nabavljali tudi nekonvencionalna gradiva.

Širili bomo uporabo elektronskih podatkovnih baz, tudi z oddaljenim dostopom, in dajali poudarek razvoju hibridnih knjižnic, v katerih bo mogoče hkrati uporabljati gradiva na različnih medijih. Poskušali bomo nuditi uporabnikom širok izbor knjižničnega gradiva.

Naš namen je motivirati uporabnike za slovensko knjigo, zato bomo poskrbeli za njeno dostopnost.

Manjkajoče gradivo bomo zagotavljali z medknjižnično in medoddelčno izposajo.

Digitalna doba prinaša tudi nov način branja, zato bomo sledili novostim in napredku na področju e-knjig. Pridružili se bomo aktivnostim, ki jih bo na tem področju izvajala večina slovenskih splošnih knjižnic.

6.1.5 Uvajanje novih storitev

Knjižnica deluje v vedno bolj spremenljivih okoliščinah. Spremembe mora sprejeti in razumeti. Če želi biti dobra in uspešna, se mora nenehno odzivati na spremembe in razmišljati, kako lahko prebivalcem pomaga h kakovostnejšemu življenju v spremenjenih okoliščinah. Omogočati jim mora pogoje za osebno rast in aktivno državljanstvo.

Ponudba informacij na svetovnem spletu je čedalje večja, socialne razlike so vedno bolj izrazite. Prosti čas postaja redka in dragocena dobrina, zato ga želijo prebivalci kar najbolj pametno izkoristiti. Ena od pomembnih institucij pri oblikovanju aktivnosti za preživetje prostega časa je zagotovo knjižnica, zato se mora na inovativen način odzvati na zahteve in pričakovanja okolja.

6.1.6 Informacijsko opismenjevanje uporabnikov

Dodatno izobraževanje mladih in odraslih uporabnikov je nujno. Šli bomo v korak z razvojem novih spletnih storitev in v posebej organiziranih oblikah ter ob vsakdanjem delu bomo uporabnike učili iskati in uporabljati informacije.

6.1.7 Ureditev domoznanske zbirke

Velik poudarek bo tudi v prihodnje na izgradnji zbirke v domoznanski čitalnici z gradivi s področja zgodovine, etnografije, kulturne dediščine in promocije krajev naše doline. Vsebina gradiv se bo nanašala na domače okolje in bo namenjena vsem uporabnikom. Po tem gradivu največ povprašujejo osnovnošolci, dijaki in študenti za pripravo različnih seminarskih, raziskovalnih in diplomskih nalog. Gradivo je neprecenljive vrednosti tudi pri izdelavi različnih zbornikov in monografij krajev, kar se je do sedaj že pokazalo.

Na tem področju se bomo še posebej posvetili nakupu in strokovni obdelavi domoznanskega slikovnega gradiva, in sicer redkim starim razglednicam krajev Zgornje Savinjske doline z

začetka prejšnjega stoletja. Po bibliografski obdelavi v sistemu COBISS jih bomo opremili s podatki in dali na voljo našim uporabnikom.

Redno bomo dopolnjevali in strokovno urejali domoznansko zbirko, torej zbirko rokopisov, člankov, fotografij, knjig in periodičnega tiska s področja vseh sedmih krajev naše doline.

Organizirali bomo bibliopedagoške ure na temo domoznanstva, sodelovali bomo z različnimi lokalnimi in zunanjimi institucijami.

6.1.8 Skrb za ljudi s posebnimi potrebami in skrb za ljudi s socialnimi stiskami

Ljudem s posebnimi potrebami bomo zagotovili dostop do informacij oz. knjižničnega gradiva. Tistim, ki ne bodo zmogli sami priti v knjižnico, bomo dostopnost do gradiv in storitev zagotovili z dostavo gradiva na dom. Zanje bomo organizirali posebne oblike dela, s katerimi jim bomo popestrili in polepšali življenje.

Domnevamo, da se bodo še stopnjevale socialne razlike in povzročale družbene frustracije. Knjižnica bo zato s svojimi tehnološkimi kapacitetami, možnostmi izobraževanja in druženja kakovostno vplivala na življenje posameznikov. Razvoj knjižnične dejavnosti ima in bo imel zato poudarjen socialni predznak.

Skrbeli bomo za nakup gradiva za slepe in slabovidne, torej zvočnih knjig in knjig z večjimi črkami, ter za nakup gradiva za druge uporabnike s posebnimi potrebami.

6.1.9 Izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje

Zaposleni v knjižnici morajo imeti poleg znanja s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti tudi številna druga znanja, saj so le tako lahko kos zahtevam uporabnikov in spremembam v okolju. Dobra in uspešna knjižnica je lahko le knjižnica z izobraženimi, razgledanimi, fleksibilnimi in motiviranimi zaposlenimi.

Med drugimi je naloga knjižnice tudi izobraževati – ne more izobraževati, če nima za to usposobljenih ljudi, zato bo vsem zaposlenim permanentno omogočeno strokovno izpopolnjevanje v oblikah, ki jih organizirata Narodna in univerzitetna knjižnica in IZUM ter drugih oblikah izpopolnjevanja in nadgrajevanja (tudi spoznavanja primerov dobrih praks drugih knjižnic). Le izobražen in strokovno izpopolnjen knjižničar je lahko kos vsem, še zlasti novodobnim, nalogam knjižnice.

6.1.10 Porast števila uporabnikov oz. članov

Uporabnikom bomo s spoštovanjem uredbe o brezplačnih osnovnih storitvah in z drugimi oblikami motivacije omogočili še večjo in prijaznejšo uporabo knjižnice. Še večjo skrb bomo posvetili mladim, ki jim bomo z ustrezno opremo in prostori omogočili dostop do interneta in elektronskih storitev. V okviru možnosti bomo okrepili bibliopedagoške ure za mlade. Načrtno se bomo ukvarjali s prebivalci v tretjem življenjskem obdobju, posebno pozornost bomo posvečali družinam, saj želimo biti družinam prijazna knjižnica.

Naš temeljni cilj je pridobivanje novih članov, ki ostanejo aktivni člani. Prizadevali si bomo za trend rasti aktivnih uporabnikov in za večanje deleža predšolskih otrok in upokojujencev. Za

dosego tega cilja bomo pri gradnji knjižnične zbirke in organiziranju prireditvene dejavnosti čim bolj prisluhnili uporabnikom. Število uporabnikov bomo skušali postopno povečevati.

Pri uresničevanju tega cilja je pomemben tudi izbor ustreznih gradiv, pogoji izposoje ter odnos strokovnih delavcev do uporabnikov.

Uporabnike bomo navajali in vzgajali za samostojno iskanje gradiva po knjižnici, po elektronskem katalogu ter v spletu. V ta namen bomo organizirali brezplačne tečaje in izvajali individualna usposabljanja. V sodelovanju z osnovnimi šolami na območju delovanja knjižnice bomo predstavljali elektronski katalog učencem teh šol.

Posebno pozornost bomo namenili vzgajanju mladih za uporabo knjižnice. Želimo, da bi jim bila knjižnica prijazna, zato bomo organizirali razne prireditve.

Predvidevamo, da bo do leta 2020 knjižnico aktivno uporabljalo približno 30 % prebivalstva Zgornje Savinjske doline.

Naša vizija so uporabniki splošne knjižnice, ki so vse bolj izobraženi in aktivni državljani.

6.1.11 Obveščanje o dejavnosti v ustreznih medijih in na spletni strani knjižnice

Stike z javnostjo bomo poskušali kljub kadrovski podhranjenosti krepiti. O svojem delu in prireditvah bomo obveščali medije. Z rednim dopolnjevanjem spletne strani bomo uporabnike seznanjali z našim delom in njihovo možnostjo pridobivanja informacij. Nadaljevali bomo s predstavitvijo knjižnih novosti in predstavitvijo knjig, ki jih priporočamo.

Sledili bomo napredku in trendom na področju socialnih omrežij in se vanje vključevali (FB, twitter ...).

6.1.12 Izvajanje različnih oblik spodbujanja branja in prireditvena dejavnost

Za odrasle bomo še naprej organizirali branje za »Bralno značko za odrasle« Zgornjesavinjčani s knjigo v roki. Izvajali bomo tudi projekt Beremo slovenske avtorje, pri katerem vabimo bralce in uporabnike, da preberejo najmanj dva naslova domačih avtorjev po svojem lastnem izboru. S tem projektom izvajamo promocijo slovenskih avtorjev. Za odrasle bomo še naprej organizirali v dveh krajevnih knjižnicah dva bralna projekta, in sicer v Knjižnici Gornji grad Gornjegrajski bralni klub in v Knjižnici Nazarje Pogovori o knjigah, pogovori o življenju. To so redna mesečna literarna srečanja, ki jih bomo razširili še na ostale enote knjižnice.

V lokalnem časopisu bomo redno objavljali tri rubrike s področja novosti iz knjižnične zbirke. Prirejali bomo literarne večere in srečevanja s slovenskimi ustvarjalci ter zanimivimi osebnostmi z različnih področij. Poudarek bomo dajali domačim ustvarjalcem iz Zgornje Savinjske doline.

Na spletni strani knjižnice bomo oblikovali različne portale za različne ciljne skupine s priporočilnimi seznamami branja.

S knjižnicami celjskega področja bomo sodelovali pri projektu Priporočamo, kjer predstavljamo nove in zanimive leposlovne knjige, pridružili pa smo se tudi vseslovenskemu projektu Dobreknjige.si.

6.1.13 Nujne investicije in investicijsko vzdrževanje

V vseh enotah knjižnice se bomo trudili posodobljati IKT oprem za zaposlene in uporabnike, saj si sodobne knjižnice ne moremo predstavljati brez sodobne računalniške opreme.

6.1.14 Krepitev obstoječih in vzpostavljanje novih partnerstev

Povezovanje med različnimi institucijami, zavodi, društvi ... v in zunaj lokalnega okolja je temelj za prepoznavnost in dolgoročno uspešnost, zato se bo knjižnica še bolj povezovala in vzpostavljala partnerstva pri skupnih projektih. Nujno je tudi povezovanje z gospodarstvom in vključevanje knjižnice v turistično ponudbo.

Ob vstopu v Evropsko unijo in s tem povezanim procesom globalizacije je vloga knjižnic še posebej pomembna. Organizacijske enote postajajo središče kulturnega in informacijskega dogajanja v kraju, zato se bomo tudi v bodoče trudili za prepoznavnost knjižnic in za njihovo nenehno strokovno napredovanje.

6.1.15 Upravljanje knjižnice

Splošna knjižnica mora biti organizirana učinkovito, oblikovati pa mora poslovno politiko, s katero so jasno opredeljeni cilji, prioritete in storitve knjižnice glede na potrebe lokalne skupnosti.

Zavod je neprofitna organizacija, vendar je za njegovo uspešno delo potrebno poznati in razumeti temeljne ekonomske zakonitosti. Zato tudi direktor potrebuje sodobna znanja, ki so mu podpora za vodenje in upravljanje v času sprememb.

Trudili se bomo za pridobivanje alternativnih virov financiranja, za čim daljše plačilne roke in čim večje popuste.

Stalno bomo vrednotili stroške, svojo uspešnost bomo preverjali tudi s primerjavo rezultatov oziroma kazalcev z drugimi splošnimi knjižnicami podobne velikosti in podobnih značilnosti.

S svojo dejavnostjo bomo vplivali na ugled in prepoznavnost občin, zato bomo pri uresničevanju naših ciljev veseli podpore občin Zgornje Savinjske doline tudi v prihodnje.

7 POVZETEK CILJEV

Osrednja knjižnica Mozirje in njene enote bodo s svojim delovanjem:

- povečali kakovost življenja posameznika in skupnosti,
- zmanjševali razlike med informacijsko bogatimi in informacijsko revnimi uporabniki,
- dvigovali zavest o pomenu knjige in branja za razvoj posameznika in družbe,
- okrepili bosta pripadnost lokalni skupnosti,
- povečali ugled in prepoznavnost lokalnih skupnosti,
- povezovali različne življenjske sloge,
- okrepili kulturno življenje,
- dvignili izobrazbeno raven,
- skrbeli za razvoj in obvladovanje slovenskega jezika,
- širili bralno kulturo, razvijali informacijsko (poudarek na izobraževanju uporabnikov za rabo knjižničnih gradiv in storitev), funkcionalno, finančno in druge pismenosti ter
- podpirali splošno kulturno in jezikovno nacionalno zavest ter širile obzorja duha.

Pogoji za doseg te ciljev:

- ustrezna finančna sredstva, ki so usklajena s cilji strateškega načrta, za izvajanje dejavnosti in nabavo raznovrstnega knjižničnega gradiva,
- redno financiranje,
- čim širša podpora projektom bralnega osveščanja,
- primerni prostori,
- naklonjenost sponzorjev in donatorjev,
- ustrezno število in usposobljenost delavcev ter
- zagotavljanje drugih pogojev za opravljanje poslanstva knjižnice z veliko naklonjenostjo in razumevanjem lokalne skupnosti.

Kriza je lahko tudi priložnost, zato smo prepričani, da nas čaka obdobje težkih preizkušenj, ki najbrž ne bo omogočalo izrazitega napredka, zato želimo vsaj obdržati, kar smo dosegli, in razvijati svojo dejavnost tako, da bo v spremenjenih družbenih razmerah naša knjižnica tudi v prihodnje vsem občanom podpora na področju izobraževanja, informacijske, funkcionalne in finančne pismenosti ter kulture.

Namestnik direktorice:
Roman Mežnar

December 2014